ECLI:LV:AT:2025:1230.11518007713.5.L
Lieta Nr.11518007713, SKK-484/2025
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 30. decembrī

Senāts šādā sastāvā: senatori Jānis Rozenbergs, Aija Branta, Māris Leja,

iepazinies ar apsūdzētā /Persona A/ kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas 2025. gada 29. janvāra spriedumu, atzīst, ka ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Apsūdzētais kasācijas sūdzībā lūdz atcelt pilnībā apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta pirmo daļu tiesa atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569., 571., 572. panta un 573. panta pirmajā daļā minētajām prasībām.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmajai daļai pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ. Šā panta trešā daļa noteic, ka kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa: 1) nepamatoti atzinusi /Persona A/ par vainīgu pēc Krimināllikuma 177. panta trešās daļas, jo nav konstatējusi, ka apsūdzētais ieguvis prasījuma tiesības pret SIA „/Nosaukums A/” par 4 372 389,35*euro*un izmantojis tās, piesakot kreditora prasījumu SIA „/Nosaukums A/” maksātnespējas procesā; 2) nepamatoti atzinusi /Persona A/ par vainīgu pēc Krimināllikuma 196. panta otrās daļas un 213. panta otrās daļas, jo nav pierādīta ļaunprātīga SIA „/Nosaukums A/” valdes locekļa pilnvaru izmantošana un SIA „/Nosaukums A/” novešana līdz maksātnespējai.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa ir atzinusi /Persona A/ par vainīgu Krimināllikuma177. panta trešajā daļā, 196. panta otrajā daļā, 213. panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā un konstatējusi visas šo noziedzīgo nodarījumu sastāva pazīmes.Tiesa atzinusi, ka kriminālprocesā ir iegūti pietiekami pierādījumi par apsūdzētā vainīgumu, un secinājusi, ka /Persona A/ nolūkā iegūt tiesības uz svešu mantu, tas ir, prasījuma tiesības pret SIA „/Nosaukums A/”, ļaunprātīgi izmantoja savas pilnvaras un tīši noveda SIA „/Nosaukums A/” līdz maksātnespējai.

Apelācijas instances tiesa pietiekami detalizēti pamatojusi apsūdzētā /Persona A/ vainīgumu katrā no viņam inkriminētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.

Apelācijas instances tiesa sprieduma motīvu daļas 11. punktā sniegusi cietušo personu, kā arī liecinieku un ekspertes liecību satura pārskatu, 12. punktā sniegusi rakstveida pierādījumu satura pārskatu, un 13. punktā sniegusi šo pierādījumu vērtējumu to kopumā un savstarpējā sakarībā. Apelācijas instances tiesa secinājusi, ka apsūdzētais, būdams SIA „/Nosaukums A/” valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt komercsabiedrību atsevišķi,

ļaunprātīgi izmantoja savas pilnvaras, atzīstot SIA „/Nosaukums B/” brīdinājumā izteiktās pretenzijas par pamatotām, lai gan komercsabiedrībai bija pietiekami līdzekļi, lai parādsaistības nomaksātu. Turklāt /Persona A/ apzinājās, ka parādsaistības iespējams dzēst, apzināti minētos apstākļus ignorēja un noveda SIA „/Nosaukums A/” līdz maksātnespējai, pēc kā, izmantojot fiktīvu izlīgumu starp SIA „/Nosaukums A/” un „/Nosaukums C/”, iesniedza to maksātnespējas administratoram un kā ,,/Nosaukums C/” patiesais labuma guvējs ieguva tiesības uz SIA ,,/Nosaukums A/” mantu.

Senāts jau iepriekš ir norādījis, ka jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir vai nav pietiekami apsūdzētā vainīguma konstatēšanai, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms. Pierādījumu pietiekamības kritērijs ir saprātīgu šaubu esamība vai neesamība par apsūdzētā vainīgumu, kura izvērtēšana ir tās tiesas kompetencē, kas izskata lietu pēc būtības (*Senāta 2013. gada 3. jūlija lēmums lietā Nr. SKK-333/2013, 15890002407; 2019. gada 27. decembra lēmuma lietā Nr. SKK-433/2019, ECLI:LV:AT:2019:1227.11089238414.8.L, 9. punkts; 2024. gada 7. jūnija lēmuma lietā Nr. SKK-56/2024, ECLI:LV:AT:2024:0607.11518003918.4.L, 8. punkts*).

Ievērojot minēto, Senāts konstatē, ka /Persona A/ kasācijas sūdzības argumenti šajā daļā faktiski pauž sūdzības iesniedzēja neapmierinātību ar tiem secinājumiem, kādus izdarījusi apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā iegūtos pierādījumus, un vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmo daļu. Senāts norāda, ka lietā iegūto pierādījumu izvērtējumu atbilstoši likumam veic tā tiesa, kas iztiesā lietu pēc būtības.

Minētais ir pamats šajā daļā atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta pirmo daļu.

Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta otrās daļas 2. punkts noteic, ka tiesa var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja, izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā.

Apsūdzētais kasācijas sūdzībā norādījis uz tiesību uz taisnīgu tiesu un tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, jo apelācijas instances tiesa nelikumīgi pasliktinājusi /Persona A/ stāvokli – nepamatoti grozījusi apsūdzību uz smagāku, proti, tiesa par pierādītiem atzinusi no apsūdzības būtiski atšķirīgus noziedzīgo nodarījumu apstākļus, kas atzīstams par būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa atcēlusi pirmās instances tiesas attaisnojošo spriedumu un lietā taisījusi notiesājošu spriedumu. Tiesa norādījusi, ka prokurors apelācijas instances tiesā grozījis /Persona A/ celto apsūdzību saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 461., 462. panta nosacījumiem. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzības grozīšana nav ierobežojusi /Persona A/ tiesības uz aizstāvību, jo būtiski faktiskie apstākļi nav grozīti, tie apsūdzētajam bija zināmi jau sākotnēji, proti: 1) SIA „/Nosaukums D/” rēķinu neapmaksāšana; 2) SIA ,,/Nosaukums D/” prasījuma tiesību cedēšana SIA ,,/Nosaukums B/”; 3) šo parādsaistību pret SIA ,,/Nosaukums B/” atzīšana SIA „/Nosaukums A/” vārdā, kā rezultātā SIA „/Nosaukums A/” novesta līdz maksātnespējai; 4) kreditora prasījuma par 4 372 389,35*euro* pieteikšana maksātnespējas administratoram, esot kompānijas ,,/Nosaukums C/” patiesā labuma guvējam.

Senāts norādījis, ka apsūdzības grozīšana ir pieļaujama arī apelācijas instances tiesā, pastāvot attiecīgajiem priekšnoteikumiem – netiek pasliktināts apsūdzētā stāvoklis un netiek pārkāptas viņa tiesības uz aizstāvību (*Senāta 2021. gada 16. februāra lēmuma lietā Nr. SKK-15/2021,ECLI:LV:AT:2021:0216.15830022112.7.L, 16.2. punkts*).

Senātam nav pamata apšaubīt apelācijas instances tiesas secinājumu, ka, grozot apsūdzību apelācijas instances tiesā, apsūdzētā /Persona A/ stāvoklis nav pasliktināts un nav pārkāptas viņa tiesības uz aizstāvību. Apelācijas instances tiesas sprieduma aprakstošajā daļā izklāstītais par pierādītu atzītais noziedzīgo nodarījumu apraksts pēc būtības atbilst grozītajā apsūdzībā inkriminētajam. Turklāt arī kasācijas sūdzībā nav izklāstīts juridisks pamatojums sūdzības iesniedzēja izvirzītajam pieņēmumam, ka grozītā apsūdzība būtu uzskatāma par smagāku.

Apsūdzētais /Persona A/ kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 564. panta ceturtās daļas pārkāpumu, jo nav izvērtējusi visas /Persona A/ sniegtās liecības.

Satversmes tiesa vairākos spriedumos ir norādījusi, ka lietas izskatīšanas procedūra ir taisnīga, ja ir ievērota prasība nodrošināt personai tiesības tikt uzklausītai (*Satversmes tiesas 2017. gada 10. februāra sprieduma lietā Nr. 2016-06-01 33. punkts; 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 16.2. punkts*), bet šīs tiesības var tikt nodrošinātas dažādos veidos.

Senāts konstatē, ka apsūdzētais /Persona A/ liecības sniedzis pirmās instances tiesā un pirmās instances tiesas spriedumā to saturs ir detalizēti izklāstīts. Līdz ar to apsūdzētā liecību saturs bija zināms apelācijas instances tiesai.

Apelācijas instances tiesā apsūdzētais atteicies liecināt (*apelācijas instances tiesas 2023. gada 16. jūnija sēdes audioprotokols, 01:12:33*) un apelācijas instances tiesa spriedumā tiešām nav detalizēti izklāstījusi viņa iepriekš sniegto liecību saturu.

Tiesības tikt uzklausītam saistāmas arī ar tiesas pienākumu procesa dalībnieka izteiktos iebildumus izvērtēt un iespēju robežās ņemt vērā vai arī noraidīt ar pienācīgu pamatojumu (*Satversmes tiesas 2017. gada 10. februāra sprieduma lietā Nr. 2016-06-01 33.1. punkts*). Turklāt viens no procesuālā taisnīguma nodrošināšanas līdzekļiem ir pamatojuma princips (*Satversmes tiesas 2018. gada 14. jūnija sprieduma lietā Nr. 2017-23-01 14. punkts*). Atbilstoši šim vispārējam tiesību principam tiesai ir pienākums pamatot jeb motivēt savu nolēmumu. Motivēta nolēmuma mērķis ir nodrošināt, lai gan lietas dalībnieki, gan sabiedrība varētu saprast, kā tiesa nonākusi pie tieši tāda un ne citāda lietas iznākuma, un tādējādi izslēgt tiesas patvaļas iespējamību (*Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 16. punkts*). Tas, cik detalizēti tiesas nolēmumā jābūt norādītiem tā motīviem, ir atkarīgs no konkrētā nolēmuma rakstura un lietas apstākļiem, kas katrā individuālā gadījumā vērtējami atsevišķi. Pienākums norādīt nolēmuma motīvus nav saprotams kā visaptveroša prasība sniegt detalizētu atbildi uz katru argumentu.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa, pamatojot savus secinājumus par /Persona A/ vainīgumu, vērtējot pierādījumus to kopumā un savstarpējā sakarībā, pēc būtības ir detalizēti sniegusi vērtējumu par tiem pašiem faktiskajiem apstākļiem un juridiskajiem jautājumiem, par kuriem pirmās instances tiesā liecināja apsūdzētais. Tādēļ arī apsūdzētās personas liecību atreferējuma neesība apelācijas instances tiesas spriedumā šajā gadījumā nav uzskatāma par tādu apstākli, kas norādītu uz tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumu. No sprieduma motīvu daļas ir saprotams, kā tiesa ir nonākusi pie izdarītajiem secinājumiem par lietas faktiskajiem apstākļiem un to juridisko kvalifikāciju.

Tādējādi, neizklāstot apelācijas instances tiesas spriedumā /Persona A/ liecības, nav pieļautsKriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē, kas būtu novedis pie nelikumīga vai netaisnīga nolēmuma.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka apsūdzētā /Persona A/ kasācijas sūdzības argumenti šajā daļā nerada šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu. Turklāt izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā, jo kasācijas sūdzības argumenti nav saistīti ar tiesu praksē nozīmīgu tiesību normu interpretāciju.

Minētais ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību šajā daļā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma $573.^1$ panta otrās daļas 2. punktu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 573. panta trešo un piekto daļu, $573.^1$ panta pirmo daļu un otrās daļas 2. punktu, Senāts

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Lēmums nav pārsūdzams.